

Arbetsförmedlingens Återrapportering 2013

MYNDIGHETENS SEKTORSANSVAR FÖR FUNKTIONSHINDERSPOLITIKEN

2013-09-30

Andra tertialet 2013

Dnr: Af-2012/445712

Datum:2013-09-30

Myndighetens sektorsansvar för funktionshinderspolitiken

Arbetsförmedlingen ska redovisa följande tertialuppföljningar senast en månad efter slutet av respektive tertial.

– Vilka åtgärder Arbetsförmedlingen genomfört och vilka resultat som uppnåtts utifrån myndighetens sektorsansvar för funktionshinderspolitiken. Den första redovisningen ska även innehålla helårssiffror för 2012 och redovisningen av tertial 3 helårssiffror för 2013.

Beslut i detta ärende har fattats av tillförordnad generaldirektör Clas Olsson. Ärendet har föredragits av Ingegerd Körlof. I den slutliga handläggningen har chefen för Avdelningen Rehabilitering till arbete Henrietta Stein och tillförordnad chef Ledningsstaben Elin Bergkvist deltagit.

Clas Olsson

Tillförordnad generaldirektör

Ingegerd Körlof

Kvalificerad handläggare

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	5
Sammanfattning	6
1. Inledning	9
1.1 Personer med en funktionsnedsättning eller med en historik av ohälsa.....	10
2. Fortsatt ökning av personer som har en funktionsnedsättning	11
3. Delmål 1	13
3.1 Mätmetod.....	13
3.2 Resultat 2013, andra tertialet.....	13
3.3 Genomförda åtgärder andra tertialet 2013.....	14
4. Delmål 2	19
4.1 Mätmetod.....	19
4.2 Resultat 2013 andra tertialet.....	20
4.3 Genomförda åtgärder andra tertialet 2013	20
5. Delmål 3	23
5.1 Mätmetod.....	23
5.2 Resultat 2013, efter andra tertialet	24
5.3 Genomförda åtgärder andra tertialet 2013.....	26
6. Delmål 4	28
6.1 Mätmetod.....	29
6.2 Resultat.....	29
6.3 Genomförda åtgärder andra tertialet 2013	30
7. Diskussion	30

Sammanfattning

Arbetsförmedlingen har sedan 2002 ett samlat ansvar, sektorsansvar, för funktionshindersfrågor inom arbetsmarknadspolitiken. Regeringen beslutade den 16 juni 2011, om ”En strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken i Sverige under 2011–2016”. Arbetsförmedlingen har fyra delmål som är formulerade utifrån två givna inriktningsmål för arbetsmarknadspolitiken:

- Sysselsättningsgraden för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga ska öka.
- Matchningen mellan arbetssökande personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och lediga arbeten ska vara effektiv.

Antal inskrivna sökande med funktionsnedsättning som andel av samtliga inskrivna arbetssökande har ökat med en procentenhet - från 26 procent efter tertial två 2012 till 27 procent efter tertial två 2013. Ökningen motsvarar 12 775 personer och det totala antalet inskrivna med en funktionsnedsättning var den sista augusti 194 588. I siffrorna ingår de över 90 000 inskrivna som har en anställning med eller utan lönestöd.

Inskrivna arbetslösa² med en funktionsnedsättning uppgår till nästan 80 000 personer.

Delmål ett - Andelen personer med en funktionsnedsättning som får en anställning eller utbildning ska årligen öka. Det ackumulerade resultatet för andra tertialet 2013 är 5,6 procent vilket ligger 0,2 procentenheter över nollvärdet³. Andra tertialet 2013 innebär en ökning motsvarande 1 062 fler till arbete eller utbildning jämfört med andra tertialet 2012.

Delmål två - Andelen ungdomar under 30 år med en funktionsnedsättning som får en anställning eller utbildning ska årligen öka. Det ackumulerade resultatet för andra tertialet 2013 är 7,3 procent vilket ligger 0,2 procentenheter över nollvärdet⁴. Andra tertialet 2013 innebär en ökning motsvarande 903 fler till arbete eller utbildning jämfört med andra tertialet 2012.

Delmål tre - Arbetsförmedlingen ska, med säkerställd kvalitet, korta tiden från att en arbetssökande blir inskriven till att en funktionsnedsättning är identifierad och registrerad. Resultatet efter andra tertialet 2013 visar på en minskning med elva dagar

---

¹ Denna rapport handlar om inskrivna arbetssökande som har funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga även om hela begreppet inte alltid skrivs ut.

² Arbetssökande utan arbete som aktivt söker och omgående kan tillträda på arbetsmarknaden förekommande arbete eller som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program med aktivitetsstöd.

³ Nollvärdet för delmålet är 5,4 procent i genomsnitt per månad och sattes i december 2011.

⁴ Nollvärdet för delmålet är 7,1 procent i genomsnitt per månad och sattes i december 2011.

jämfört med andra tertialet 2012. I förhållande till nollvärdet⁵ ligger resultatet på en minskning med tretton dagar.

Delmål fyra - Vid upphandling av arbetsmarknadspolitisk verksamhet ska krav på tillgänglighet alltid ställas i förfrågningsunderlag och finnas med i avtal. För att generera en genomgående hög kvalitet på upphandlade tjänster och för att säkerställa att de upphandlade tjänsterna uppfyller ställda krav har Arbetsförmedlingen utökat antalet leverantörskontakter. De kvalitetssäkrade uppföljningsverktyg som används är avtalskontroll, uppstartsmöte, leverantörsdiallog, kvalitetskontroll, kvalitetsinspektion och enhetliga rutiner för klagomålshantering.

På arbetsförmedlingskontoren pågår en rad aktiviteter med fokus på att förbättra situationen på arbetsmarknaden för arbetssökande som har en nedsatt arbetsförmåga. Av särskilt intresse är *vilka insatser som ger störst effekt*. En webbenkät har skickats ut under augusti till samtliga chefer på arbetsförmedlingskontoren för att få svar på denna fråga. Svarsfrekvensen var 77,4 procent varför resultaten kan betraktas som statistiskt säkerställda. Ackvirering av enskild plats, särskilt utsedda arbetsförmedlare, god tillgång till insatser och program, samarbetet med Arbetsförmedlingens specialister samt samarbetet med andra myndigheter är betydelsefulla faktorer för att nå delmålen.

Den utsatta situationen på arbetsmarknaden för många personer med nedsatt arbetsförmåga är av den svårighetsgraden att flertalet behöver ett stort stöd av Arbetsförmedlingen. Uppdraget ställer stora krav på den enskilde arbetsförmedlaren och på Arbetsförmedlingens specialister. För att kunna lösa uppdraget är det viktigt att det också finns en god tillgång till insatser och program som har en subventioneringsgrad som gör det intressant för arbetsgivare att anställa personer med en nedsatt arbetsförmåga.

Det finns två problemområden som Arbetsförmedlingen särskilt vill lyfta fram:

- Den högsta bidragsgrundande lönekostnaden sedan 2007 är 16 700 kronor, vilket har lett till en urholkning av lönestödet. Idag ligger 96 procent av alla anställningar över gränsen vilket innebär att endast fyra procent av arbetsgivarna kompenseras fullt ut för den anställdes nedsatta arbetsförmåga. Arbetsförmedlingen delar därför fullt ut FunkA -utredningens⁶ uppfattning att taket för den bidragsgrundande lönekostnaden måste höjas.
- Arbetsförmedlingens bild av möjligheterna till kontakter med vårdgivare är att sjukvårdshuvudmännen, som har kompetensen, saknar de incitament som krävs för att med rimliga ledtider möta Arbetsförmedlingens samlade behov.

---

⁵ Nollvärdet för delmålet är 271 dagar och sattes i december 2011

⁶ SOU 2012: 31 Sänkta trösklar – högt i tak

1. Inledning

Arbetsförmedlingen har sedan 2002 ett samlat ansvar, sektorsansvar, för funktionshindersfrågor inom arbetsmarknadspolitiken och ska inom ramen för detta ansvar vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter.

Regeringen beslutade den 16 juni 2011, om En strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken under 2011–2016. Syftet med strategin är att presentera politikens inriktning, med konkreta mål för samhällets insatser samt hur resultaten ska följas upp under de kommande fem åren. Av regeringens strategi framgår följande inriktningsmål för arbetsmarknadspolitiken:

- Sysselsättningsgraden för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga ska öka.
- Matchningen mellan arbetssökande personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och lediga arbeten ska vara effektiv.

Arbetsförmedlingens fyra delmål är formulerade utifrån de givna inriktningsmålen för arbetsmarknadspolitiken för 2011-2016:

- Andelen personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga som får en anställning eller utbildning ska årligen öka under perioden.
- Andelen ungdomar, under 30 år, med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga som får en anställning eller utbildning ska årligen öka under perioden.
- Arbetsförmedlingen ska, med säkerställd kvalitet i arbete, förkorta tiden från att en arbetssökande blir inskriven vid Arbetsförmedlingen till att en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är identifierad och registrerad.
- Vid Arbetsförmedlingens upphandling av arbetsmarknadspolitisk verksamhet ska krav på tillgänglighet alltid ställas i förfrågningsunderlag och finnas med i avtal.

Delmålen har så kallade nollvärden, vilka är en beskrivning av hur situationen var när arbetet i förhållande till uppsatta delmål påbörjades. Tidpunkten för samtliga nollvärden sattes den 31 december 2011.

Arbetsförmedlingen ska, utöver tertialrapporter, årligen (2012 -2015) redovisa sitt arbete med delmålen i en särskild rapport till regeringen. Myndigheten ska senast den 15 mars 2016 lämna en slutlig resultatredovisning till regeringen avseende hela perioden. Två årliga rapporter har hittills redovisats till såväl regeringen som till Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam), den senaste lämnades den 15 mars 2013.

1.1 Personer med en funktionsnedsättning eller med en historik av ohälsa

Arbetsförmedlingen använder registrering av koder för att:

- personen så tidigt som möjligt ska få adekvat stöd i processen att söka arbete, vilket leder till att tiden fram till arbete kan förkortas,
- arbetssökande ska få tillgång till de insatser och program som är reserverade för personer med funktionsnedsättning,
- underlätta vid planering och uppföljning av insatser och för beräkning av resursbehov,
- få fram statistikunderlag inför återrapporteringar.

Inom Arbetsförmedlingen ska en funktionsnedsättning i första hand styrkas genom ett läkarutlåtande⁷ och/eller genom ett underlag från en annan myndighet samt i vissa fall genom en utredning av Arbetsförmedlingens egna specialister⁸. Arbetsförmedlaren gör, utifrån olika underlag, tillsammans med den arbetssökande en samlad bedömning om funktionsnedsättningen medför en nedsatt arbetsförmåga. En sådan bedömning ska visa på den arbetssökandes möjligheter och begränsningar i förhållande till arbete inom olika arbetsuppgifter och arbetsmiljöer.

En person med en historik av ohälsa återfinns således inte automatiskt i gruppen personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Däremot kan ohälsa många gånger leda till en nedsatt arbetsförmåga.

Om den samlade bedömningen visar på en nedsatt arbetsförmåga ska det, efter samtycke från den arbetssökande, göras en registrering av en kod avseende olika funktionsnedsättningar i Arbetsförmedlingens statistiksystem. Det är endast ett fåtal arbetssökande som inte vill lämna ett samtycke till registrering. I dessa fall ska det ändå alltid finnas ett kvalitetssäkrat och dokumenterat beslutsunderlag i sökandedossién för att den arbetssökande ska kunna omfattas av de insatser och program som är avsedda personer med en nedsatt arbetsförmåga.

---

⁷ Läkarutlåtande om hälsotillstånd ska innehålla beskrivning av status, prognos, utförda undersökningar, socialmedicinska utredningar och hur sjukdomen påverkar arbetsförmågan (1§ RFFS 1977:27)

⁸ Arbetsförmedlingens specialister inom arbetslivsinriktad rehabilitering består av följande yrkesgrupper: arbetsterapeuter/sjukgymnaster, psykologer, socialkonsulenter samt specialister inom syn/döv/hörsel-området.

2. Fortsatt ökning av personer som har en funktionsnedsättning⁹

Inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen har inte minskat, utan har i stort sett legat på en oförändrad nivå hittills under 2013¹⁰. Det finns ingen enkel förklaring varför utvecklingen skiljer sig åt mellan Arbetskraftsundersökningen (AKU) och den statistik som Arbetsförmedlingen redovisar. De inskrivna arbetslösa kan delas in i två grupper, nämligen de som har en utsatt position på arbetsmarknaden och de som inte har en utsatt position. Det visar sig då att gruppen som har en utsatt position fortsatt att öka medan gruppen med en starkare ställning fortsatt att minska. Drygt 400 000 personer är inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen och drygt 60 procent av dem tillhör gruppen med en utsatt position på arbetsmarknaden¹¹. Det finns också tydliga regionala skillnader. Andelen med en utsatt position är större i industritunga län och i län med en förhållandevis stark arbetsmarknad, exempelvis Stockholm. Arbetslöshetens sammansättning fortsätter att förändras under de kommande åren. Det betyder också att matchningen mellan arbetslösa och vakanser blir allt svårare. Detta är också en indikation på att strukturarbetslösheten förblir hög. Under de kommande åren fortsätter gruppen inskrivna arbetslösa ej utsatta att minska medan gruppen utsatta i bästa fall upphör att öka. Det betyder att gruppen utsatta fortsätter att öka som andel av de inskrivna arbetslösa.

En grupp inskrivna arbetslösa som ökat är de med enbart förgymnasial utbildning och de utgör nu nästan 30 procent av samtliga inskrivna arbetslösa motsvarande cirka 120 000 personer. Detta visar att de är kraftigt överrepresenterade i gruppen inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen. Utomeuropeiskt födda inskrivna arbetslösa har ökat stadigt. Som andel av inskrivna arbetslösa har gruppen utrikes födda ökat till nästan 40 procent och andel utomeuropeiskt födda har ökat till drygt 28 procent. Detta kan jämföras med att gruppen utrikes födda utgör drygt 22 procent av befolkningen i åldrarna 20-64 år och utomeuropeiskt födda uppgår till nästan 12 procent. Det betyder att gruppen utomeuropeiskt födda är kraftigt överrepresenterade avseende inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen. Antalet inskrivna arbetslösa äldre (55-64) har inte förändras under de senaste åren.

En grupp som ökat snabbt är inskrivna arbetslösa med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Gruppen arbetslösa¹² uppgår nu till nästan 80 000

---

⁹ Avsnittet är hämtat från Arbetsförmedlingens nyhetsbrev september 2013 ”Ekonomi och arbetsmarknad”.

¹⁰ Perioden januari till augusti 2013.

¹¹ Gruppen som definieras som utsatt är inskrivna arbetslösa med enbart förgymnasial utbildning, födda utanför Europa, funktionsnedsatta samt äldre (55-64 år). Dubbelräkning förekommer inte, vilket betyder att en individ kan ingå i alla fyra grupperna men räknas bara en gång.

¹² Arbetsökande utan arbete som aktivt söker och omgående kan tillträda på arbetsmarknaden förekommande arbete eller som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program med aktivitetsstöd.

personer. Av det totala antalet inskrivna personer med en funktionsnedsättning (194 588), har dock över 90 000 en anställning med eller utan lönestöd.

Tabell 1. Personer med dokumenterad funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga av inskrivna totalt, augusti 2012 och augusti 2013.

Kategori	Augusti 2012	Augusti 2013	Förändring
Alla			
Samtliga sökande	692 820	711 051	2,5 %
därav med funktionsnedsättning	181 813	194 588	7,0 %
Andel	26 %	27 %	
Kvinnor			
Samtliga sökande	340 485	342 120	0,5 %
därav med funktionsnedsättning	84 343	89 573	6,2 %
Andel	25 %	26 %	
Män			
Samtliga sökande	352 335	368 931	4,7 %
därav med funktionsnedsättning	97 470	105 015	7,7 %
Andel	28 %	28 %	
Under 30 år			
Samtliga sökande	220 018	223 844	1,7 %
därav med funktionsnedsättning	30 411	36 389	19,7 %
Andel	14 %	16 %	
Utrikes födda			
Samtliga sökande	232 428	253 442	9,0 %
därav med funktionsnedsättning	38 721	42 538	9,9 %
Andel	17 %	17 %	

Källa: Arbetsförmedlingen

När det gäller samtliga inskrivna personer vid Arbetsförmedlingen har det skett en ökning från augusti 2012 till augusti 2013 med 18 231 personer. Antal inskrivna personer som har en funktionsnedsättning har under samma period ökat med 12 775 personer. Detta motsvarar en ökning med en procentenhet av arbetssökande totalt, från 26 procent till 27 procent.

3. Delmål 1

Detta delmål har samma lydelse som ett av måtten i Arbetsförmedlingens styrkort.

Andelen personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga som får en anställning eller utbildning ska årligen öka.

Nollvärdet: 5,4 procent i genomsnitt per månad¹³

3.1 Mätmetod

Delmålet mäter hur stor andel av arbetssökande med funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga som månadsvis går till arbete eller reguljär utbildning.

Målgrupp är arbetssökande med kod för funktionsnedsättning som i början av månaden tillhör statusgrupperna öppet arbetslös eller program samt de som har status deltidsarbetslös eller tillfälligt timanställd. Till målgrupp förs även de som under månaden skrivs in med kod direkt i ovan nämnda statusgrupper.

Resultatet är antal ur målgruppen som i slutet av månaden tillhör statusgrupp Arbete utan stöd, Arbete med stöd eller Avaktualiserats till annan utbildning än arbetsmarknadsutbildning.

Byte mellan sökandekategori som innebär deltidsarbetslös och tillfällig timanställning (och tvärt om) räknas inte som resultat.

Utfall är resultatet som andel av målgruppen.

3.2 Resultat 2013, andra tertialet¹⁴

Resultatet för andra tertialet 2013 är 5,6 procent. I förhållandet till nollvärdet ligger resultatet på plus 0,2 procentenheter. Resultat i tabell 2 motsvarar 19 698 personer till arbete eller reguljär utbildning vilket är en *ökning* med 1 062 jämfört med andra tertialet 2012.

---

¹³ Det ackumulerade resultatet för 2011 var 5,4 procent. Detta är att betrakta som utgångsvärdet, dvs. nollmätningen avseende delmålet.

¹⁴ Andra tertialet = 1 maj till 31 augusti.

Tabell 2. Antal till arbete utan stöd, med stöd, nystartsjobb och reguljär utbildning för personer med funktionsnedsättning efter kön, maj- augusti 2012 och 2013.

	Tertial två 2012			Tertial två 2013		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Arbete utan stöd	4 196	3 832	8 028	4 243	3 955	8 198
Arbete med stöd	3 244	4 808	8 052	3 321	5 398	8 719
Nystartsjobb	673	1 039	1 712	597	1 089	1 686
Reguljär utbildning	440	404	844	586	509	1 095
Summa	8 553	10 083	18 636	8 747	10 951	19 698

Källa: Arbetsförmedlingen

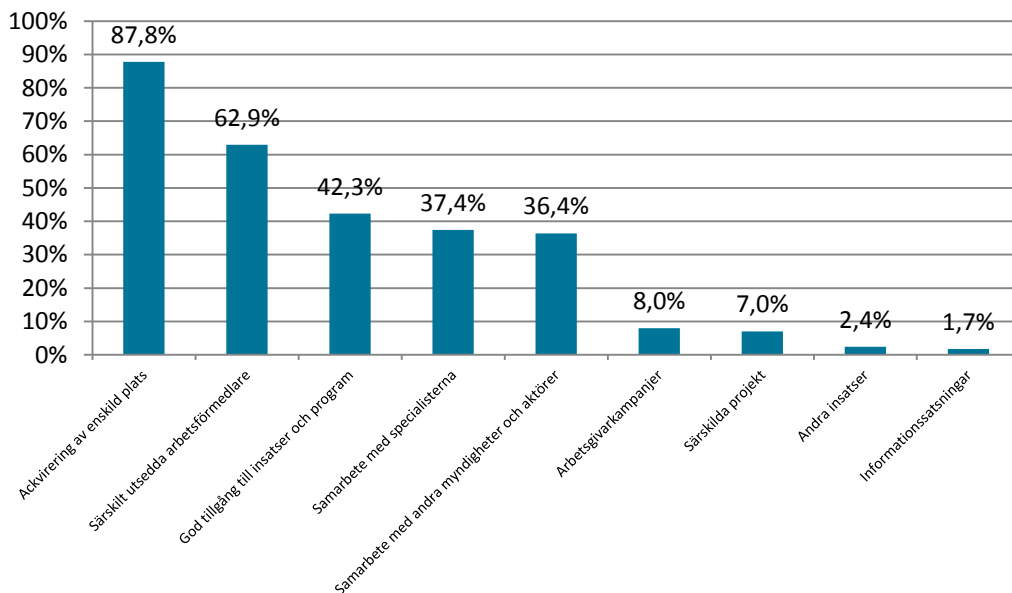
Antalet personer som har fått arbete med eller utan stöd tertial två 2013 har ökat för både kvinnor och män jämfört med tertial två 2012. Männerna har antalsmässigt ökat mest. Antalet personer som har fått nystartsjobb har minskat för kvinnor men ökat för män. Antal kvinnor och män som gått till reguljär utbildning har ökat i båda grupperna.

3.3 Genomförda åtgärder andra tertialet 2013

Goda och kontinuerliga kontakter med arbetsgivare är centralt i Arbetsförmedlingens verksamhet och nya satsningar görs kontinuerligt för att förbättra relationer och få till ett ökat samarbete med företag och organisationer. Arbetsförmedlingen har tecknat ett stort antal överenskommelser med stora arbetsgivare och uppdraget ska ses som ett komplement till Arbetsförmedlingens övriga företagskontakter.

På arbetsförmedlingskontoren pågår en rad aktiviteter med fokus på att förbättra situationen på arbetsmarknaden för arbetssökande som har en nedsatt arbetsförmåga. Av särskilt intresse är *vilka insatser som ger störst effekt*. En webbenkät har skickats ut till samtliga chefer vid arbetsförmedlingarna under augusti månad för att få svar på denna fråga. Svarsfrekvensen var 77,4 procent varför resultaten kan betraktas som statistiskt säkerställda.

Diagram 1. Anger vilka insatser, utöver goda arbetsgivarkontakter, som ger störst effekt på delmål ett. (Max tre alternativ fick anges).

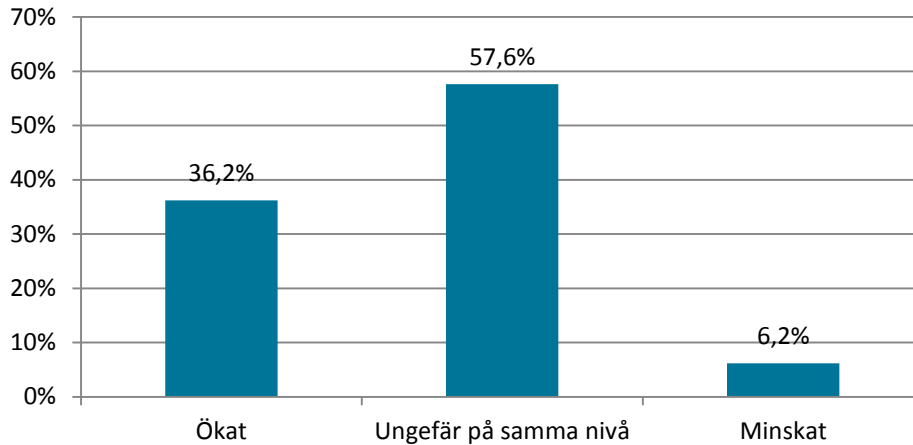

Ackvirering av enskild plats, särskilt utsedda arbetsförmedlare, god tillgång till insatser och program, samarbetet med Arbetsförmedlingens specialister samt samarbetet med andra myndigheter är betydelsefulla faktorer för att nå delmål ett.

Ackvirering av enskild plats anses vara den klart viktigaste insatsen. Metoden ackvirering innebär att Arbetsförmedlingen kontaktar arbetsgivare utifrån en enskild arbetssökandes behov av lämpliga arbetsuppgifter, till skillnad från rekrytering som innebär att arbetsgivaren har uttryckt ett behov av arbetskraft. Satsning på ackvirering av platser, även arbetstränings- och praktikplatser, utgör därför en mycket viktig del i arbetet för att underlätta för personer med funktionsnedsättning att få en anställning. På en del orter har det också skett riktade insatser ute på företag så kallad ”jobb jakt” för att marknadsföra och få arbetsgivare att se kompetensen hos personer med en funktionsnedsättning.

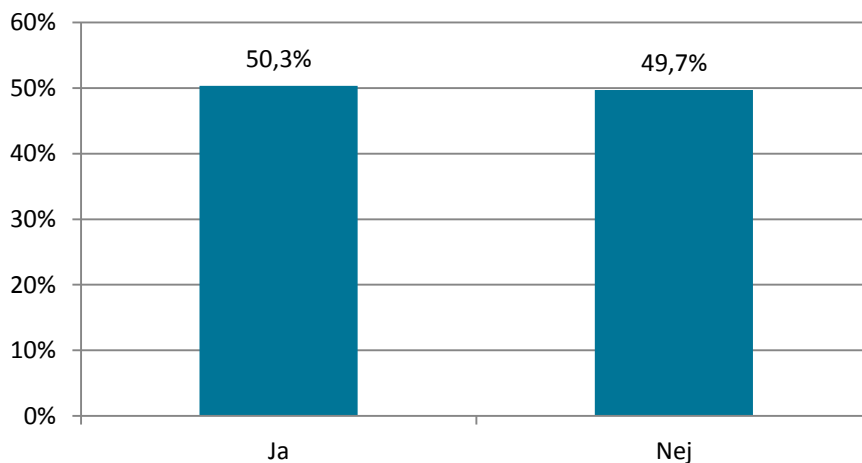
På frågan hur ackvireringsinsatser har utvecklats under första halvåret svarar 36,2 procent av cheferna att dessa insatser har ökat och 57,6 procent att det ligger på ungefär samma nivå.

Diagram 2. Anger hur antalet ackvireringsinsatser har utvecklats under första halvåret 2013.

Att personer med funktionsnedsättning uppmärksammats på kontorens rekryteringsträffar är också en del i att nå delmålet fler arbetssökandet till arbete.

Diagram 3. Anger om målgruppen särskilt uppmärksammats exempelvis vid rekryteringsträffar som genomförts på kontoret.

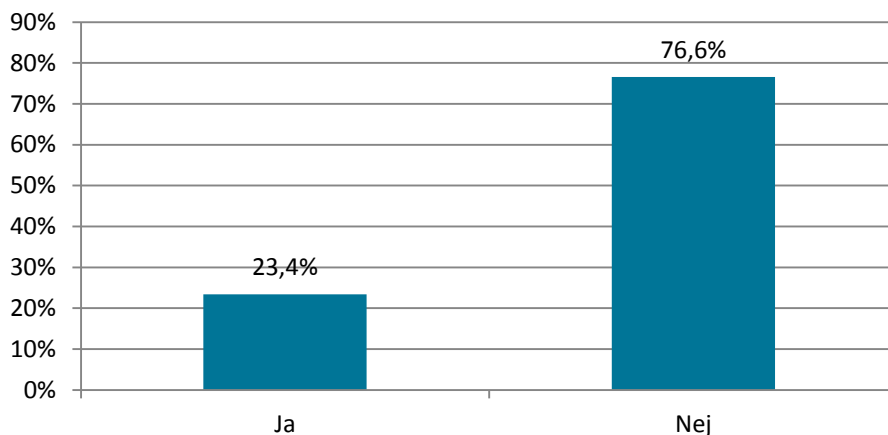

På träffarna får arbetsgivare också information om vilka stöd som finns att tillgå om de väljer att anställa en person med en funktionsnedsättning. Bland annat används material från den tidigare kampanjen *Se Kraften* som genomfördes hösten 2011. Syftet med den kampanjen var att undanröja de eventuella hinder som arbetsgivare kan se i en person

med funktionsnedsättning och istället fokusera på personens kompetens och möjlighet till utveckling.¹⁵

Diagram 4. Anger svar på frågan om det genomförts några ytterligare informationssatsningar i enlighet med kampanjen *Se kraften!*

Se kraften! var mycket lyckad och är ett gott exempel på hur viktigt det är med riktade kampanjer av olika slag. Under kampanjen genomfördes ett flertal undersökningar. Arbetsgivare, arbetsförmedlare och arbetsförmedlingschefer har vid olika tillfällen fått svara på kampanjrelaterade frågor. Svaren från den kampanjen visar på att den hade en avsedd effekt.

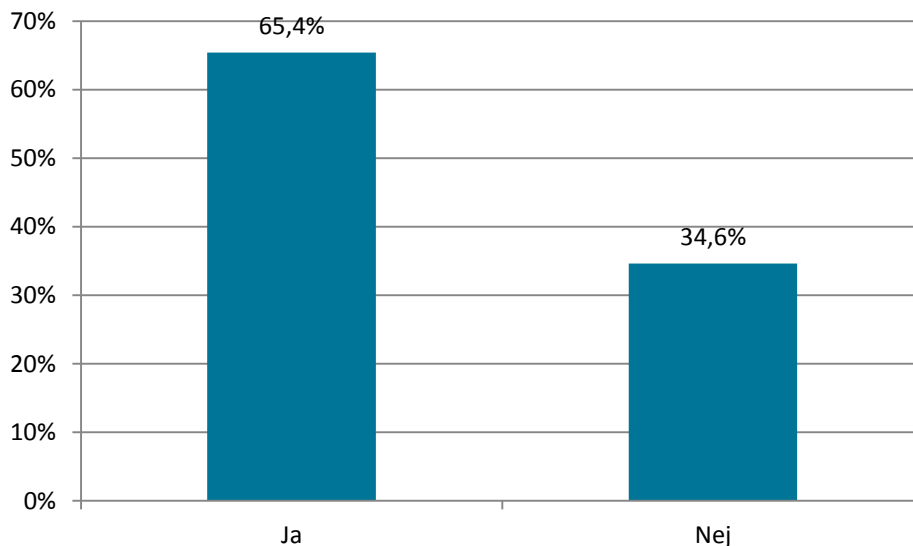
Särskilt utsedda arbetsförmedlare med fördjupad kompetens inom området anges som den nästa viktigaste insatsen för att nå målet arbete och 96,2 procent av cheferna anger också att de har denna funktion på kontoret. Att inte alla kontor har denna funktion beror på att det finns små kontor belägna i en glesbygd och på dessa kontor har arbetsförmedlarna en mera generell inriktning.

Ett nära samarbete med andra myndigheter och aktörer inom området anses viktigt, både för att förbättra förutsättningarna för att personer med en funktionsnedsättning ska få ett arbete men också för att skapa en mer sammanhållen rehabiliteringsprocess för individen. Flera arbetsförmedlingar har specifikt angivit betydelsen av att bygga upp kontakter med kommuner som ett utmärkt sätt att nå resultat.

---

¹⁵ Målet var att Arbetsgivare ska kunna se kraften som annars går förlorad, både hos individer och i samhället i stort. En viktig del i kampanjen var också att marknadsföra de insatser och program som finns tillgängliga för personer med en funktionsnedsättning.

Diagram 5. Anger om det finns särskilda projekt inom ramen för finansiell samordning (Finsam)¹⁶, ESF med flera som riktas till målgruppen.

Samordningsförbunden nämns som ett bra sätt att arbeta mera effektivt med exempelvis ”samordnande team”, för att förbättra samarbetet mellan kommun, landsting, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Många i målgruppen är aktuella hos flera myndigheter samtidigt och det är viktigt med en gemensam planering.

Samarbetet med Arbetsförmedlingens specialister är också en viktig insats i arbete med målgruppen. Den årliga webbenkäten riktad till arbetsförmedlare, som genomfördes under våren 2013, visar att de överlag är mycket nöjda med både insatserna och samarbetet.

Många initiativ tas inom ramen för ”Strategin för genomförande av funktionshinderspolitiken”. Bland annat har Arbetsförmedlingen, under 2013 -2015, i uppdrag av regeringen att genomföra ett praktikantprogram inom statsförvaltningen för personer med funktionsnedsättning. Syftet med programmet är att deltagarna ska få erfarenhet av arbete inom statliga myndigheter, vilket kan förbättra deras möjligheter till ett framtida arbete. Det sker en nationell samordning av praktikantprogrammet och för tecknandet av överenskommelser med myndigheterna om antalet praktikplatser. I slutet av augusti 2013

---

¹⁶ Ett samordningsförbund är ett fristående organ för möjliggörande av samordnade rehabiliteringsinsatser både operativt och strukturellt. Samordningsförbundet leds av en styrelse. Styrelsen förvaltar en budget med medel från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, region/landsting och kommun. Det kallas **finansiell samordning** (Finsam)

hade överenskommelser tecknats med 33 myndigheter avseende drygt 1 300 praktikplatser¹⁷ och 76 personer var i programmet den sista augusti.

4. Delmål 2

Gruppen ungdomar är en särskild prioriterad grupp och har därför fått ett eget delmål. För detta delmål används samma formulering och beräkningsgrund som vid redovisning av föregående delmål.

Andelen ungdomar under 30 år, med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, som får en anställning eller utbildning ska årligen öka.

Nollvärde: 7,1 procent i genomsnitt per månad¹⁸

4.1 Mätmetod

Delmålet mäter hur stor andel av arbetssökande ungdomar under 30 år med en funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga som månadsvis går till arbete eller reguljär utbildning.

Målgrupp är arbetssökande med kod för funktionsnedsättning som i början av månaden tillhör statusgrupperna öppet arbetslös eller program samt de som har status deltidsarbetslös eller tillfälligt timanställd. Till målgruppen förs även de som under månaden skrivs in med kod direkt i ovan nämnda statusgrupper.

Resultat är antal ur målgruppen som i slutet av månaden tillhör statusgrupp Arbete utan stöd, Arbete med stöd eller Avaktualiserats till annan utbildning än arbetsmarknadsutbildning.

Byte mellan sökandekategori som innebär deltidsarbetslös och tillfällig timanställning (och tvärt om) räknas inte som resultat.

Utfall är resultatet som andel av målgruppen.

---

¹⁷ I slutet av augusti 2013 var överenskommelser tecknade med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Domstolsverket, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Regeringskansliet, Trafikverket, Länsstyrelsen i Östergötland, Konsumentverket, Handisam, Myndigheten för yrkeshögskolan, Statens Kulturråd, Rättsmedicinalverket, Statskontoret, Kammarkollegiet, Statens Folkhälsoinstitut, Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Lantmäteriet, Länsstyrelsen i Uppsala, Svenska ESF-rådet, Riksantikvarieämbetet, Statens pensionsverk, Högskolan i Skövde, IAF, Kommerskollegium, Länsstyrelsen i Halland, Myndigheten för Radio och TV, SMHI, Svenska Institutet, Linköpings Universitet, Arbetsgivarverket, Diskrimineringsombudsmannen och Länsstyrelsen Västra Götaland. Förteckningen av överenskommelser är ett levande dokument och förändringar sker kontinuerligt.

¹⁸ Det ackumulerade resultatet för 2011 är 7,1 procent. Detta är att betrakta som utgångsvärdet, dvs. nollmätningen avseende delmålet.

4.2 Resultat 2013 andra tertialet¹⁹

Resultatet för andra tertialet 2013 är 7,3 procent. I förhållandet till nollvärdet ligger resultatet på plus 0,2 procentenheter. Detta motsvarar 5 870 unga under 30 år till arbete eller reguljär utbildning vilket är en ökning med 903 personer mellan båda dessa perioder. En bild av hur många ur målgruppen som nått målet arbete under andra tertialet 2013 redovisas i tabell 3.

Tabell 3. Antal till arbete utan stöd, med stöd, nystartsjobb och reguljär utbildning för personer under 30 år med funktionsnedsättning efter kön, maj -augusti, 2012 och 2013.

	Tertial två 2012			Tertial två 2013		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Arbete utan stöd	848	1 197	2 045	959	1 296	2 255
Arbete med stöd	592	1 473	2 065	754	1 766	2 520
Nystartsjobb	78	207	285	83	218	301
Reguljär utbildning	249	323	572	403	391	794
Summa	1 767	3 200	4 967	2 199	3 671	5 870

Källa: Arbetsförmedlingen

Antal till arbete med eller utan stöd har ökat för både unga kvinnor och unga män. Nystartsjobb har ökat något för unga kvinnor och män. Antalet som har gått till reguljär utbildning har också ökat för unga kvinnor och unga män.

Prioriteringen av ungdomar med funktionsnedsättning medför också att SIUS²⁰ används i stor omfattning för denna grupp. Under perioden januari till augusti har 1 482 unga fått ett arbete med SIUS-stöd. Förordningsförändringen den första februari möjliggör en kombination av SIUS och utvecklingsanställning. Detta har visat sig mycket positivt för gruppen unga och för över 450 personer har denna kombination redan använts.

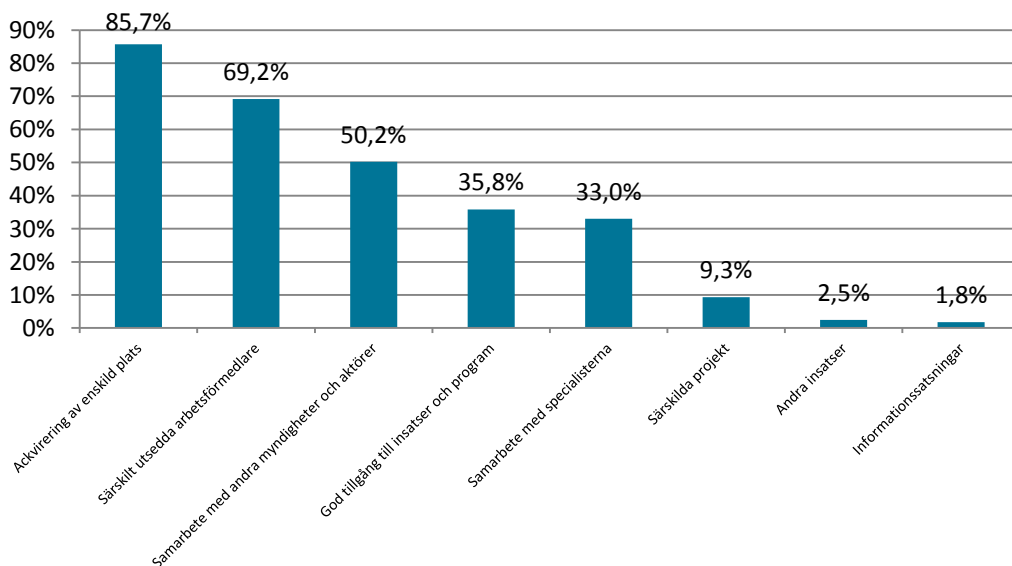
4.3 Genomförda åtgärder andra tertialet 2013

I den tidigare nämnda webbenkäten fick cheferna även svara på frågor kring gruppen unga under 30 som har funktionsnedsättning.

¹⁹ Andra tertialet = 1 maj till 30 augusti

²⁰ SIUS = Särskilt introduktions- och uppföljningsstöd

Diagram 6. Anger vilka insatser utöver goda arbetsgivarkontakter som ger störst effekt på delmål två. (Max tre alternativ fick anges).

Den största effekten på delmålet är metoden akvirering och att det finns särskilt utsedda arbetsförmedlare. Det som skiljer svaren under delmål två från svaren under delmål ett är att samarbetet med andra myndigheter och aktörer mera lyfts fram som en viktig framgångsfaktor.

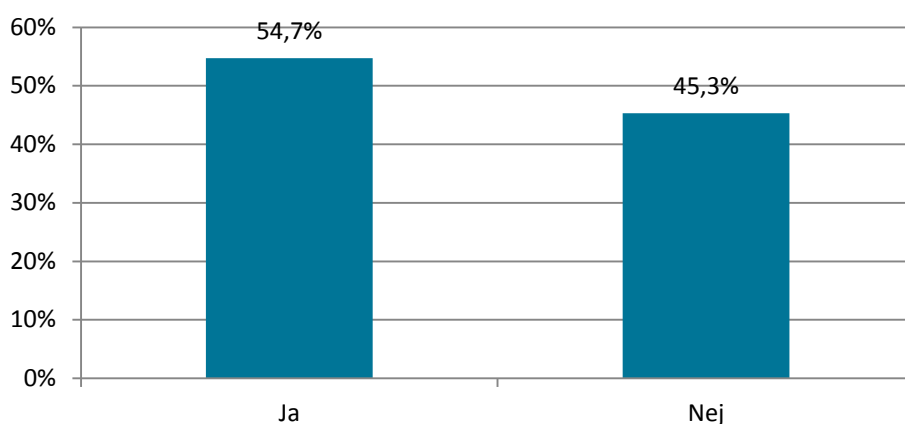
Arbetsförmedlingen har ett särskilt uppdrag att bedriva verksamhet för unga med funktionsnedsättning för att säkerställa och underlätta övergången från skola till arbetsliv. Arbetsförmedlingen ska även samarbeta med Försäkringskassan och daglig verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionsnedsatta (LSS). Det finns också särskilt utsedda arbetsförmedlare i hela landet som arbetar som kontaktpersoner i enlighet med detta uppdrag.

I regleringsbrev till Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan (2011, 2012 och 2013) står att stödet till unga med aktivitetsersättning ska utvecklas för att underlätta återgång i arbete. "Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ska inom ramen för sitt samarbete, inom samordningsförbundens verksamhet och genom samverkan med andra relevanta aktörer, stödja unga med aktivitetsersättning som har behov av arbetslivsinriktad rehabilitering eller samordnade rehabiliteringsinsatser för att uppnå eller förbättra sin arbetsförmåga." På nationell nivå har därför Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan tagit initiativ till ett fördjupat samarbete med kommunerna och andra berörda aktörer. Syftet är att kunna erbjuda det stöd den unge behöver för att klara inträdet på arbetsmarknaden. Användandet av externa aktörer har också ökat vilket inneburit ett aktivare stöd till den unge.

Arbetet inom ramen för samordningsförbundens verksamhet har varit ett prioriterat område. Det behövs generellt, skapas en mer sammanhållen process för individen även om huvudmannaskapet/ ansvaret flyttas mellan olika instanser/myndigheter.

I enkätsvaren från arbetsförmedlingscheferna redovisas också en lång rad av olika projekt som är specifikt riktade till gruppen ungdomar med en funktionsnedsättning.

Diagram 7. Anger om det finns särskilda projekt inom ramen för Finsam, ESF med flera aktörer och som riktas till målgruppen unga.

Satsningen på ökad personaltäthet i jobbgarantin för ungdomar har också medfört att ungdomarna har fått ökade möjligheter till stöd från arbetsförmedlare. Gruppvägledningsinsatser - specifikt för denna grupp, liksom stor tillgång till kartläggning, är andra exempel på hur prioriteringen kommer till uttryck.

Enligt rapporten²¹ "Ungdomar på och utanför arbetsmarknaden – fokus på unga som varken arbetar eller studerar" är den svenska ungdomsarbetslösheten hög, både i jämförelse med tidigare och i jämförelse med arbetslösheten bland äldre. Enligt rapporten uppgår antalet unga – 16-29 år – som varken har arbetat eller studerat tre år i rad till 77 000. Av dessa har drygt 20 000 aldrig varit inskrivna på Arbetsförmedlingen eller haft kontakt med andra samhällsbärande institutioner.

Projektet "Unga in" vänder sig till just dessa unga. För att hitta projektets målgrupp finns anställd personal som arbetar med uppsökande verksamhet. Till "Unga in" kommer ungdomarna frivilligt och väljer ungdomarna att skriva in sig i projektet skrivs de även in på Arbetsförmedlingen. För att hjälpa målgruppen krävs fokus både på det sociala perspektivet och på arbetsmarknaden. "Unga in" erbjuder därmed ett behovsanpassat stöd som är skraddarsytt utifrån den ungas behov. På "Unga in" finns arbetsförmedlare, psykolog, socialkonsulent och studie- och yrkesvägledare. "Unga in" finns idag i

²¹ Arbetsförmedlingens rapport i maj 2013: Ungdomar på och utanför arbetsmarknaden – fokus på unga som varken arbetar eller studerar.

Stockholm, Göteborg, Malmö, Gävle och Skellefteå. Projektet ägs av Arbetsförmedlingen och medfinansieras av Europeiska Socialfonden. Deltagare i projektet behöver inte ha en konstaterad funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga för att ingå i målgruppen och det är heller inte en förutsättning för att få delta. Men många av deltagarna, visar erfarenheten, har olika typer av funktionsnedsättningar som upptäcks när ungdomarna kommer i kontakt med arbetsförmedlare och specialister. Det stöd ungdomarna får när de ingår i Unga in anpassas helt efter individens behov. Först kartläggs den unga personens livssituation. Därefter planeras individuella aktiviteter som exempelvis mentorskap, studiebesök och prova-på-intervjuer. Finns det behov av olika typer av anpassningar kan Arbetsförmedlingens specialister kopplas in. Det är även möjligt att vid en anställning gå in med de lönestöd som är avsedda för personer med en funktionsnedsättning.

5. Delmål 3

Arbetsförmedlingen har valt tid till identifiering som ett av delmålen. Syfte är att en arbetssökande med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga ska få rätt insatser och program som är reserverade för målgruppen så tidigt som det är möjligt.

Arbetsförmedlingen ska, med säkerställd kvalitet i arbetet, förkorta tiden från att en arbetssökande blir inskriven vid Arbetsförmedlingen till att en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är identifierad och registrerad. Den genomsnittliga tiden från det att en arbetssökande är aktualiserad på Arbetsförmedlingen till att en funktionsnedsättning är registrerad ska minska med cirka 10 dagar per år under perioden 2011–2016.

Nollvärde: 271 dagar²²

5.1 Mätmetod

Följande period har använts vid nollmätningen i december 2011:

Antal dagar efter inskrivning under ett år som kod för funktionsnedsättning har satts 2011-01-01 – 2011-12-31 för dem som skrevs in 2007-01-01 - 2011-12-31.

Mätmetoden består av två delar dels alla som identifierats och fått kod under ett år och dels omfattar mätmetoden de som skrivits in på Arbetsförmedlingen fem år tillbaka i tiden. Alla som får kod under ett år har valts för att få med en tillräcklig stor grupp som får en kod registrerad. Under 2011 fick cirka 30 000 personer och 2012 fick cirka 34 000

²² Nollvärdet sattes efter överenskommelse med Handisam och Socialdepartementet inför åiterrapporten 15 mars 2012 när nollvärdet skulle rapporteras. Tidpunkten fastställdes till 31 december 2011. Nollvärdet har uppdaterats med en dag eftersom datalagret kontinuerligt uppdateras se not 33.

personer en kod registrerad. En inskrivningstid, upp till fem år bakåt i tiden, har valts därför att många som har en funktionsnedsättning tyvärr identifieras sent exempelvis i samband med olika insatser för personer med långa inskrivningstider. Erfarenheten visar att vissa typer av funktionsnedsättningar är lätta att identifiera och verifiera tidigt medan andra kan ta betydligt längre tid och vara svåra att både identifiera och verifiera. Det senare gäller till exempel olika typer av inlärningssvårigheter samt nedsättning av arbetsförmågan som är beroende av psykiska och/eller socialmedicinska funktionsnedsättningar. Det finns med andra ord ingen fastställd tid när en funktionsnedsättning ska vara registrerad utan det sker alltid utifrån en individuell bedömning kopplad till tänkt arbetsuppgift och arbetsmiljö.

Arbetsförmedlingen behöver medicinska utredningar och utlåtande för att kunna fastställa om en funktionsnedsättning också medför en nedsatt arbetsförmåga. I många fall tar det orimligt lång tid att få fram ett läkarutlåtande från sjukvården.

5.2 Resultat 2013, efter andra tertialet

Antal dagar till att det sker en registrering av en kod avseende en funktionsnedsättning ligger efter tertial två på 258 dagar. I förhållandet till nollmätningen 2011 ligger resultatet på en minskning med 13 dagar. Som en jämförelse över tid redovisas även resultaten mellan period ett och period två uppdelat på kvinnor, män, unga under 30 år samt utrikes födda.

Tabell 4. Antal dagar i genomsnitt från inskrivning till dokumenterad funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, period1 och period 2²³.

	Period 1	Period 2	Förändring
Totalt	269	258	- 11
Därav: kvinnor	266	255	- 11
män	272	260	- 12
under 30 år	213	202	- 11
utrikes födda	345	346	+1

Källa: Arbetsförmedlingen

För kvinnor och personer under 30 år visar sifferunderlaget på en minskning med cirka elva dagar och för män på en minskning med tolv dagar mellan period ett (2012) och period två (2013). För utrikesfödda har dock tiden till kod ökat med en dag.

²³ Period 1: Antal dagar efter inskrivning som kod för funktionsnedsättning satts 2011-09-01–2012-08-31 för dem som skrevs in 2007-09-01–2012-08-31.

Period 2: Antal dagar efter inskrivning som kod för funktionsnedsättning satts 2012-09-01 till 2013-08-31 för dem som skrevs in 2008-09-01–2013-08-31

Andel med kod för funktionsnedsättning är, som tidigare nämnts, betydligt lägre bland utrikes födda än bland inrikes födda. Inom Etableringsuppdraget är andelen också mycket låg. En anledning till den låga andelen som har får kod är att i den målgruppen ligger fokus mera på att fastställa individens prestationsförmåga. Begränsad prestationsförmåga kan medföra att individen får en etableringsplan på deltid, vilket medför lägre ersättning. Kopplingen mellan etableringsplanens omfattning och ersättning kan vara av betydelse för hur individen uppfattar konsekvenserna av en funktionsnedsättning. Hur och på vilket sätt definitionen av prestationsförmåga förhåller sig till definitionen av arbetsförmåga är för den enskilda arbetsförmedlaren inte heller enkelt att förhålla sig till.

Observera att nedsatt prestationsförmåga inte behöver innebära en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. När aktiviteterna närmar sig arbetsliknande situationer kan det bli aktuellt att även utreda arbetsförmågan. I de fall arbetsförmedlaren gör bedömningen att prestationsförmågan även på sikt kommer att medföra en nedsatt arbetsförmåga, exempelvis genom att det finns behov av arbetshjälpmedel på en arbetsplats, ska ytterligare utredning göras. I dessa fall rekommenderas ett tidigt samarbete med Arbetsförmedlingens specialister. Inom Etableringsuppdraget har mycket fokus under året legat på att klargöra dessa begrepp genom olika seminarier och utbildningsinsatser.

Inom myndigheten har, sedan uppdraget med strategin kom, funnits ett starkt fokus på att minska tiden till kod. Delmålets formulering innebär dock att detta inte får ske på bekostnad av en säkerställd kvalitet. Mätmetoden, med en inskrivningstid som sträcker sig fem år tillbaka i tiden²⁴, innebär en tröghet när det gäller att se förändringar i tid till kod. Det har nu gått halva strategiperioden och det är först vid denna mätning som antal dagar till kod nu börjat minska.

Målsättning med att kunna sänka den genomsnittliga tiden till kod med cirka tio dagar per år bygger mera på en hypotes om att detta borde vara möjligt än befintligt faktaunderlag. Tiden till en identifiering och registrering av en nedsatt arbetsförmåga hos arbetssökande med oklar och/eller diffus problematik är i många fall lång. Det kan vara många aktörer involverade exempelvis vården, kompletterande aktörer med flera innan det kan göras en bedömning om svårigheterna kan kopplas till en nedsatt arbetsförmåga.

Arbetsförmedlingens uppdrag inom arbetslivsinriktad rehabilitering och nyanländas etablering medför delvis likartade men även specifika behov av kontakter med vårdgivare. Det handlar bland annat om läkarutlåtanden om hälsotillstånd och medicinska underlag som styrker funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga inför beslut om särskilda insatser. Arbetsförmedlingens bild av möjligheterna till kontakter med vårdgivare är att sjukvårdshuvudmännen, som har kompetensen, saknar de resurser som krävs för att med rimliga ledtider möta Arbetsförmedlingens samlade behov.

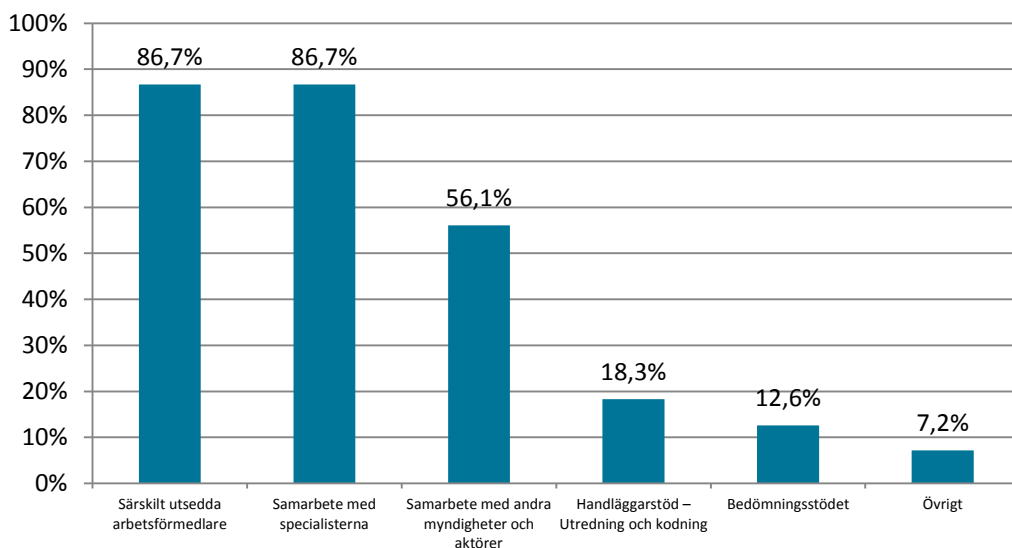
²⁴ För att få med personer som får en "sen" kodning.

5.3 Genomförda åtgärder andra tertialet 2013

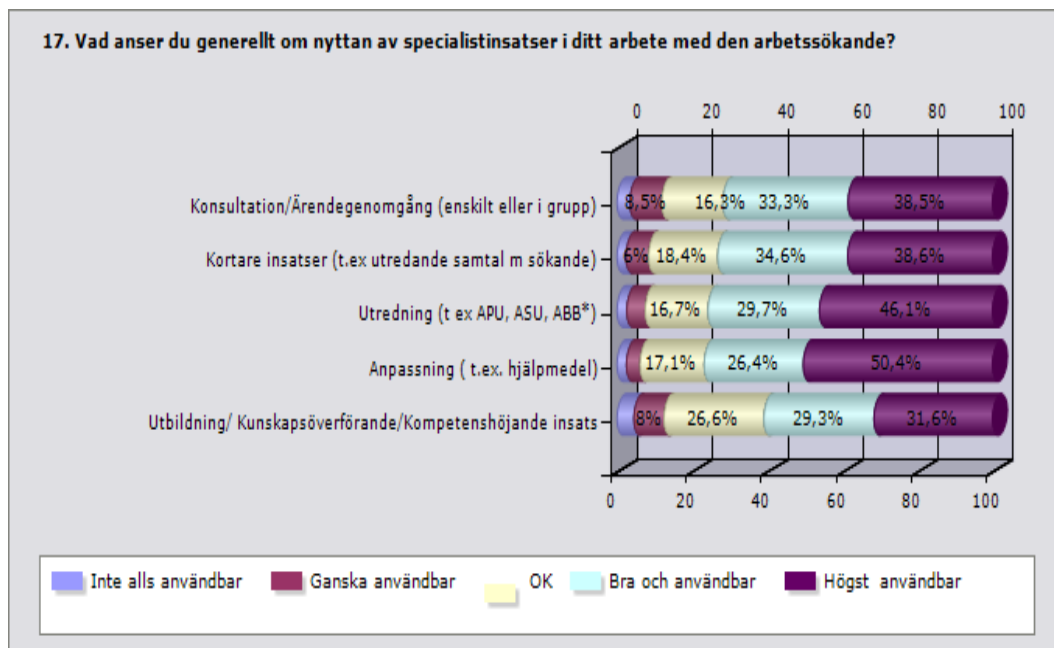
Chefer och arbetsförmedlare är väl medvetna om vikten av tidig identifiering för att den arbetsökande ska få rätt stöd och tidiga insatser.

På frågan vilka insatser som har störst effekt på delmålet tidig identifiering anger 86,7 procent av cheferna särskilt utsedda förmedlare och samarbetet med specialisterna. Samarbete med andra myndigheter och aktörer är också av viktigt.

Diagram 8. Anger chefernas skattning av vilka insatser som har störst effekt på delmål tre. (Max tre alternativ fick anges).

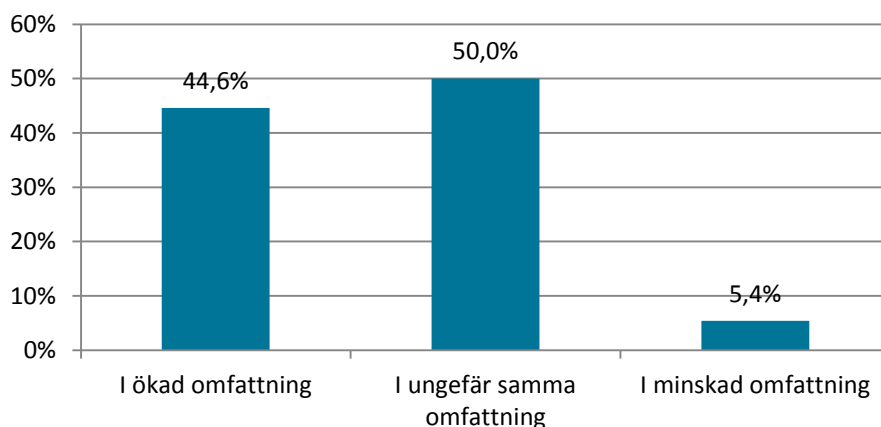

Samarbetet mellan arbetsförmedlare och Arbetsförmedlingens specialister inom den arbetslivsinriktade rehabilitering är en framgångsfaktor. En webbenkät skickades ut under våren 2013 till samtliga arbetsförmedlare. Cirka 5 500 arbetsförmedlare besvarade enkäten om hur de upplever nyttan av specialisternas insatser, tillgång till specialist och ledtider för insatserna. Överlag var arbetsförmedlarna mycket nöjda med både insatserna och samarbetet.

Fler arbetsförmedlare upplevde att de har tillgång till specialister i den omfattning de önskar, jämfört med tidigare år. Denna bild bekräftas i enkäten till Arbetsförmedlingens chefer.

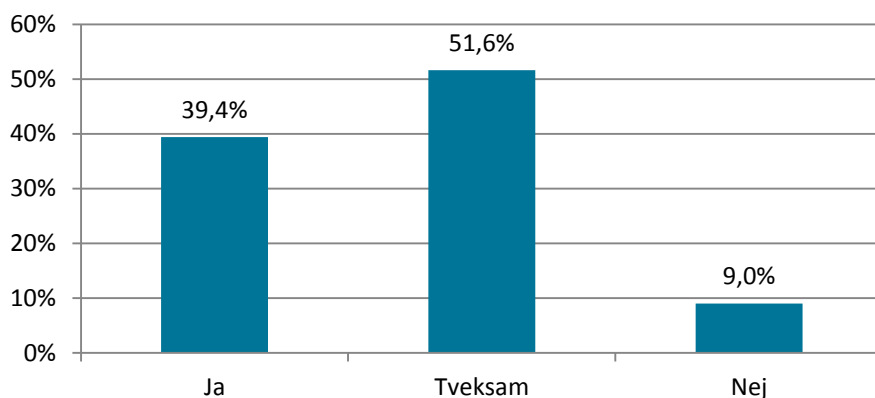
Diagram 9. Anger hur cheferna skattat användandet av Arbetsförmedlingen specialister under första halvåret 2013.

Ett nytt bedömningsstöd infördes vid årsskiftet 2011/2012. Syftet är att tidigt upptäcka särskilda behov för att kunna erbjuda tidiga insatser. Arbetssökande där det redan vid inskrivningssamtalet är tydligt att de har en funktionsnedsättning har även tidigare identifierats tidigt, men användandet av bedömningsstödet har gjort att förutsättningarna

för individen lättare har kunnat beskrivas och formaliseras. Bedömningsstödet hjälper främst arbetsförmedlaren att ringa in de personer som har en så kallad ”gråzonsproblematik”.

Diagram 10. Anger chefernas skattning av nyttan med bedömningsstödet i relation till tidig bedömning av en nedsatt arbetsförmåga.

Bedömningsstödet har inte en avgörande roll för att förkorta tiden till att en funktionsnedsättning identifieras och registreras men bedömningsstödet tillsammans med den arbetsmarknadspolitiska bedömningen kan tjäna som en indikation på att det finns behov av en fortsatt utredning. På frågan om bedömningsstödet leder till att fler arbetssökande får en tidig insats exempelvis en utredning för att fastställa om personen har en nedsatt arbetsförmåga svarar 39,4 procent av cheferna ja, 51,6 procent är tveksamma och nio procent svarar nej.

6. Delmål 4

Arbetsförmedlingen är idag en stor aktör när det gäller upphandling av kompletterande arbetsförmedlingstjänster och arbetsmarknadsutbildning och har därmed en stor påverkansmöjlighet på marknaden.

Vid Arbetsförmedlingens upphandling av arbetsmarknadspolitisk verksamhet ska krav på tillgänglighet alltid ställas i förfrågningsunderlag och finnas med i avtal.

Nollvärde: Krav på tillgänglighet fanns med i samtliga förfrågningsunderlag och avtal i slutet av 2012.

6.1 Mätmetod

Vid kvalitetskontroller av upphandlad verksamhet bedöms/granskas tillgänglighetsfrågorna alltid med hjälp av checklistor. Underlag om tillgänglighet finns i alla förfrågningsunderlag och är enligt följande:

1. Lokalerna skall enkelt kunna nås med allmänna kommunikationsmedel.
2. Lokalerna skall vara ändamålsenligt utformade för den aktuella utbildningen och utrustade på ett sådant sätt att de följer Arbetsmiljöverkets riktlinjer och författningar, se AFS 2009:02 Arbetsplatsens utformning (deltagaren likställs här med arbetstagare).
3. Lokalerna skall vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning i enlighet med de riktlinjer om tillgängliga lokaler som finns framtagna av Handisam (Myndigheten för handikappolitisk samordning). För optimal tillgänglighet för varje deltagare förväntas leverantören samråda med ansvarig kontaktperson på Arbetsförmedlingen i de fall enskilda deltagare har behov utöver de generella riktlinjerna.
4. Deltagarna skall ha tillgång till gemensamhetsutrymmen och pentry med möjlighet till uppvärmning av mat.

Vid årsskiftet 2011/2012 fanns krav på tillgänglighet med i samtliga förfrågningsunderlag och avtal. Detta är att betrakta som nollmätningen avseende delmålet.

6.2 Resultat

När en upphandling är avslutad och en ny tjänst eller utbildning ska tas i bruk görs en så kallad avtalskontroll, vilket innebär att upphandlaren har ett möte med leverantören centralt. Leverantören får försäkra att leverans av tjänst samt utrustning och lokaler kommer att ske enligt gällande avtal.

I webbenkäten ställdes frågan till cheferna hur vanligt det är med uppstartsmöten med leverantören och lokal kontaktperson på Arbetsförmedlingen för att säkerställa att alla känner till de krav som ställs. En majoritet 76,8 procent av cheferna svarar att det görs hos de flesta leverantörer.

Anledning till att det i vissa fall inte genomförs är exempelvis att det inte finns några lokala leverantörer, uppstartsmöten hanteras centralt och inte lokalt, det tar väldigt mycket resurser i anspråk samt att leverantörerna sedan tidigare är kända och redan har ett utvecklat samarbetat med Arbetsförmedlingen.

På webbfrågan hur vanligt det är att arbetsförmedlingen besöker leverantörer för att skapa bra relationer, fånga tidiga signaler och undvika missförstånd svarar 81,1 procent av cheferna att det görs hos de flesta leverantörer.

6.3 Genomförda åtgärder andra tertialet 2013

De åtgärder som redovisas under detta kapitel är det som redovisats i tidigare återrapporter.

För att generera en genomgående hög kvalitet på upphandlade tjänster och för att säkerställa att de upphandlade tjänsterna uppfyller ställda krav har Arbetsförmedlingen utökat antalet leverantörskontakter. De kvalitetssäkrade uppföljningsverktyg som används är avtalskontroll, uppstartsmöte, leverantörsdialog, kvalitetskontroll, kvalitetsinspektion och enhetliga rutiner för klagomålshantering.

För att tillgängligheten ska vara optimal vid leverens av olika upphandlade tjänster ska leverantörer samråda med ansvarig arbetsförmedlare i de fall deltagaren har individuella behov, utöver den generella tillgängligheten. Leverantörer ska samarbeta med Arbetsförmedlingens specialister och/eller leverantörer av så kallade Flexibla anpassningsmoduler (FAM) för att öka tillgängligheten. Syftet med FAM är att göra arbetsmarknadsutbildningar tillgängliga för personer med funktionsnedsättning som har särskilda behov av stödjande och kompenserande insatser. FAM kan också användas inför och i början av en anställning genom utprovning, utbildning och träning med kompenserande hjälpmedel.

7. Diskussion

Arbetsförmedlingens nya uppdrag de senare åren, tillsammans med den svaga konjunkturutvecklingen på arbetsmarknaden de senaste åren, har bidragit till att antalet inskrivna arbetsökande med en utsatt ställning på arbetsmarknaden ökat. Erfarenheterna visar också att personer med en funktionsnedsättning som är i en anställning med olika lönestöd riskerar att sägas upp under en lågkonjunktur.

Arbetssökande med en nedsatt arbetsförmåga har bland annat svårt att konkurrera om jobben på lika villkor med andra arbetssökande. En faktor är att lönestöden till andra prioriterade grupper har högre subventionsgrad och konkurrerar ut lönestöden avsedda för målgruppen. En annan försvårande faktor är att personer som har en nedsatt arbetsförmåga, i många fall behöver anpassningar av olika slag exempelvis av arbetsplats, arbetsuppgift, arbetsmiljö och/eller av arbetstid. Arbetsgivare väljer hellre en person som inte behöver dessa anpassningar. En tredje försvårande faktor är de attityder som finns i samhället. Trots att psykisk ohälsa är vanligt förekommande i dagens arbetsliv diskrimineras och missgynnas människor i Sverige. ”Nästan var tredje person säger att man inte kan tänka sig att arbeta tillsammans med någon som har psykiska problem”.²⁵

---

²⁵ Uppgiften är hämtat från projektet (H)järnkolls hemsida. Handisam driver kampanjen (H)järnkoll i nära samarbete med Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa (NSPH).

Den utsatta situationen på arbetsmarknaden för många personer med nedsatt arbetsförmåga är av den svårighetsgraden att flertalet behöver ett stort stöd av Arbetsförmedlingen. Uppdraget ställer stora krav på den enskilde arbetsförmedlaren och på Arbetsförmedlingens specialister. För att kunna lösa uppdraget är det viktigt att det finns en god tillgång till insatser och program som har en subventioneringsgrad som gör det intressant för arbetsgivare att anställa personer med en nedsatt arbetsförmåga.

Det finns två problemområden som Arbetsförmedlingen särskilt vill lyfta fram:

- Den högsta bidragsgrundande lönekostnaden sedan 2007 är t 16 700 kronor, vilket har lett till en urholkning av lönestödet. Idag ligger 96 procent av alla anställningar över gränsen vilket innebär att endast fyra procent av arbetsgivare kompenseras fullt ut för den anställdes nedsatta arbetsförmåga. Arbetsförmedlingen delar därför fullt ut FunkA -utredningens²⁶ uppfattning att taket för den bidragsgrundande lönekostnaden måste höjas.
- Arbetsförmedlingens bild av möjligheterna till kontakter med vårdgivare är att sjukvårdshuvudmännen, som har kompetensen, saknar de incitament som krävs för att med rimliga ledder möta Arbetsförmedlingens samlade behov.

---

²⁶ SOU 2012: 31 Sänkta trösklar – högt i tak

Hälsingegatan 38, Stockholm
113 99 Stockholm
Telefon: 08-508 801 00
www.arbetsformedlingen.se